

IN HET BOS

de koekoek: vogel van het jaar 2017

Niemand roept beter “Koekoek” dan de koekoek zelf.

Als Tim en Tamara wakker worden van het geroep van de koekoek dichtbij, betekent dat: avontuur!!! Ze kleden zich aan, glijden via een stukje van een kort dak tot aan de regenpijp en pakken die dan vast om het laatste eindje tot op de grond te glijden. Hun ouders slapen rustig door, maar beneden staat opa Sippelaar te wachten met een tas vol lekkere broodjes en drankjes. En een verrekijker. Opa kan de koekoek nadoen als geen ander. Maar vanmorgen heeft hij een concurrent: in de verte klinkt de roep van een koekoek, een echte! Ze gaan proberen de koekoek te spotten vanmorgen. Hoe? Daar heeft opa zijn eigen trucjes voor! Terwijl de tweeling nog wat slaapdronken naar hem opkijkt, hangt opa hen ieder een verrekijker om de hals en daar gaan ze op pad. Als ze het Kobuspad bij Nes oplopen, vraagt Tamara fluisterend waar ze heen gaan. Maar bij de bosrand aangekomen, geeft opa haar geen antwoord, hij doet nog een paar keer de koekoekroep na. Hij houdt zijn handen om zijn mond en daar klinkt het weer hard en duidelijk: “Koekoek”.

Verborgen in de bosjes.

Dan gebeurt het: terwijl opa zijn handen alweer in zijn zakken heeft en zijn mond gesloten, horen ze in het bos een antwoord van een koekoek: luid en duidelijk en meerdere malen na elkaar. Opa, Tamara en Tim hebben zich in de struiken aan de rand van het bos verborgen en ze speuren met hun verrekijkers de lucht af. Tamara's hart bonst van opwindning, wat gaat er nu gebeuren? Nog eens herhaalt opa de roep van de koekoek en dan opeens gebeurt het: de koekoek vliegt over en zet zich op een hoge tak iets verder weg. Ze kunnen met de verrekijkers de wit/zwarte buik goed onderscheiden. Behoedzaam speurt de koekoek de omgeving af. Waar zit zijn rivaal? Opa grijnst in de struiken van oor tot oor maar roept niet meer. De koekoek wel, steeds weer laat hij zijn roep horen in de hoop te weten te komen waar de indringer in zijn domein zit. Als opa het niet kan laten en toch de roep van de koekoek nabootst, kijkt de vogel streng om zich heen en vliegt weg, eerst hoog de lucht in en dan terug naar het bos. Hij laat zich niet voor het lapje houden, al lijkt de roep van opa toch heel levensecht in mensenoren. In de oren van de koekoek is hij een nepper.

Foto's en een filmpje gemaakt.

Tim, die een eindje van opa en Tamara verscholen in de bosjes zat, heeft foto's gemaakt met zijn mobiel. Hij laat ze aan opa zien, die ze met open mond bekijkt. De koekoek op de tak terwijl hij landt, de koekoek als hij behoedzaam om zich heen ziet. En zelfs heeft Tim gefilmd hoe de koekoek reageert op de roep van opa en eerst met snelle en dan met langzamere grote vleugelslagen wegvliegt, terug het bos in. Opa kijkt er verbluft naar. Het zijn prachtige beelden, dat ziet Tim zelf ook wel, hij is best trots!

Tim is een vogelliefhebber. Wat weet hij van de koekoek?

“Koekoeken overwinteren in Afrika”, vertelt Tim, “Ik heb dat gelezen in het blad van de Vogelwacht Nes-Buren. Ze overwinteren in de regenwouden van de Congo. Dat weten we, doordat koekoeken zijn gevangen in Engeland en een piepklein zendertje hebben gekregen, wat werkt op zonne-energie. Een koekoek hebben ze Chris genoemd. Wat blijkt: Koekoek Chris blijft bijna de helft van het jaar in Afrika, is lang op trek: 38 % van het jaar en blijft maar 15 % van zijn tijd in het broedgebied. Er zijn ook koekoeken, die ze in hun broedgebied in China hebben kunnen vangen en voorzien van zendertjes. Die Chinese koekoeken trekken over India en de Indische oceaan naar Tanzania in Oost-Afrika en overwinteren daar. Daarom vindt de Vogelwacht Nes-Buren dat de koekoek een Afrikaanse vogel is. Maar ik weet in ieder geval een vreemde koekoek op Ameland, die het hele jaar blijft”, hij kijkt opa Sippelaar ondeugend aan. Opa en Tamara moeten onbedaarlijk lachen en dan is het tijd om een broodje te eten. Nergens smaakt dat lekkerder dan in het open veld samen met opa Sippelaar.

Onverwachte verrassing: een reekalfje en zijn moeder.

Terwijl ze nog lachend en helemaal niet meer stil naar de rand van het bos lopen, hoort opa iets wat zijn aandacht trekt. Hij staat plotseling stil en houdt zijn hand omhoog wat betekent: stop en wees stil. Op maar tien meter afstand zien ze een ree als aan de grond genageld stilstaan, vlak naast haar ligt een reekalfje. De moeder zou normaal gesproken wegvluchten, maar kan dat niet vanwege het kleintje wat ze niet in de steek wil laten. Tim en Tamara kijken over de schouder van opa naar de reeën. Dan gaan ze langzaam, zonder lawaai te maken achteruit. Het duurt even voordat ze weer kunnen praten, zo verrast zijn ze.

Opa vertelt verder: op Ameland is de koekoek te vinden in het duin- en bosgebied.

Het koekoeksvrouwtje broedt haar eigen eieren niet uit. Maar ze kan wel acht tot twaalf eieren leggen in de nestjes van zangvogeltjes. Het koekoeksvrouwtje zoekt daarvoor de hele omgeving af naar nestjes van waardvogels: kleine zangvogeltjes, zoals bijvoorbeeld de heggemus, de graspieper en de rietzanger. Als het moedervogeltje bijna klaar is met het leggen van haar eitjes, komt de koekoekmoeder en legt daar een ei bij. Voor het volgende ei zoekt ze een nieuw nestje. Al na 12 dagen komt het koekoeksei uit en het jong begint meteen alle andere jongen en eieren uit het nest te gooien.....

Het koekoeksjong blijft alleen over.

Nu alle kleine jongen en eitjes uit het nest zijn gegooid, blijft het koekoeksjong alleen over om voor te zorgen. De kleine vader en moeder zangvogel hebben het ontzettend druk met het vangen van kevers, ook de larven hiervan, krekels, sprinkhanen, oorwormen en libellen. Alles wat vader en moeder zangvogeltje, zijn pleegouders, maar te pakken kunnen krijgen. Dat brengen ze naar hun grote koekoekszoon of dochter, die nooit genoeg heeft en maar blijft bedelen om meer voedsel. Gelukkig kan de koekoek na drie weken voor zichzelf zorgen. En geloof het of niet: zonder dat iemand hem leert, weet zo'n koekoeksjong al in hetzelfde jaar in augustus de weg te vinden naar de oerwouden van de Congo. Over zeeën, over de woestijn van de Sahara, vliegt hij naar Midden-Afrika, waar hij gedurende onze winter leeft

in de tropische warmte van het tropische regenwoud.

2017 Het jaar van de koekoek. Tim doet mee!

Zie je een koekoek? Geef het dan door via Waarneming.nl. Misschien kunnen andere mensen hem ook ontdekken.

De Vogelbescherming en Sovon schrijven voor het jaar van de koekoek een fotowedstrijd uit. Stel je voor dat Tim de wedstrijd wint! Iedereen, die een foto of filmpje maakt van de koekoek kan meedoen. Je kunt je foto delen op Instagram en Twitter. Of kijken op sovon.nl en vogelbescherming.n

